

September 2014

Caspari Center NYHETER

Korintere i dagens Israel

Korint er ikke bare en gresk by som er nevnt i Det nye testamente, men også en moderne by ikke så langt fra samme sted som sin forgjenger. Men menneskene jeg skriver om er mye mer knyttet til det bibelske Korint enn til det moderne. Jeg hadde ikke tenkt på å kalle *dem* dette før jeg holdt på å forberede noen forelesninger jeg skulle holde på Haifa teologiske institutt, et 15-timers kurs om Paulus' første brev til korinterne.

Utruster Hans folk til tjeneste så Messias' kropp bygges opp

55 HaNevi'im St., PO Box 46
Jerusalem 910001, Israel
Telefon: +972 2-6233926
Faks: +972 2-6251933
E-post: caspari@caspari.com

Vårt USA-kontor:

PO Box 147
Wheaton,
IL 60189 USA
Telefon: +1 630-668-3328
Faks: +1 630-668-6473
E-post: caspariUSA@caspari.com

www.caspari.com

Jeg burde egentlig ikke bruke ordet *dem* – for det er oss det handler om – oss israelske Jesus-troende jøder. De kommer til å være i klassen min, og de kommer fra Haifa og noen småbyer rundt – ja, til og med så "langt borte fra" som øvre Nasaret. (Anførselstegnene er ironisk ment av en tidligere russer ; i dette lille landet er 40 km "langt"....) Hvis du kjenner det berømte retoriske spørsmålet "Hva i all verden har Aten med Jerusalem å gjøre?" som ble framsatt av Tertullian, en teolog fra det 2. århundre, kunne man parafasere det til: "Hva i all verden har gamle Korint med moderne Haifa å gjøre?"

La meg spørre tilbake: Kjenner du kristne som beundrer den tidlige kristne menighet og ser på den som det perfekte forbildet for oss? Jeg møter dem stadig, og jeg deler deres beundring og respekt. Jeg tror også at vi har mye å lære av de første Jesus-troende på mange måter. Men om det er et skrift som problematiserer denne beundringen, så er det 1. Korinterbrev. Som James D. G. Dunn sier, gir brevet "et fascinerende bilde av menigheten, men et bilde som er langt fra den ideelle nytestamentlige menigheten som stadig påvirker manges tenkning om nytestamentlig kristendom". Når brevet i dag blir lest i Jesus-troende menigheter i Israel, kan man ikke unngå å se mange paralleller.

Et av hovedproblemene i Korint som Paulus tar opp, er splittelse: menigheten hadde mange grupper som kranglet med hverandre. Gruppetilhørighet ble definert ved at de forherliget en bestemt forkynner: "Jeg holder meg til Paulus / Apollos / Kefas." Hvordan ble det slik?

Både Paulus og Apollos gjorde tjeneste i Korint og førte folk til tro, men på ulike tider. Begge var kraftfulle forkynnere, men hadde ulik stil: Mens Paulus tilstrebet

For et mangfold!

"Hvor er min egentlige identitet?"

enkelhet, var Apollos mer veltalende. Disse to faktorene alene kunne lett ha skapt naturlig menneskelig tilhørighet til den enkelte predikant. I tillegg var noen av de troende jøder, mens andre hadde hedensk bakgrunn. Selve byen var både flerkulturell og veldig dynamisk.

Paralleller til israelske Jesus-troende jøder av i dag er lett å få øye på! Vi er innfødte og immigranter. De innfødte er jøder og arabere. Innvandrere kommer fra steder som England og Etiopia, som kulturelt sett er to forskjellige verdener. Noen kom til tro her i Israel, andre møtte Herren utenlands og fikk sitt åndelige preg der. Noen legger vekt på jødisk tradisjon, andre ikke. Vi kan legge til spenningen mellom karismatiske og ikke-karismatiske troende, politisk høyre og venstre og flere andre spenningsfelt. For et mangfold!

Hva hadde så Gud å si til menigheten i Korint om deres splittelser? Det er to saker som synes særlig viktig i vår sammenheng, slik jeg ser det. For det første: Paulus sin diagnose; han knytter splittelsen kun til ett problem: umodenhet: "Likevel, søsken, kunne jeg ikke tale til dere som til mennesker som har Ånden. Jeg måtte tale til dere som til mennesker styrt av kjøtt og blod, som til spedbarn i Kristus. Melk ga jeg dere, ikke fast føde, for det tålte dere ikke. Ja, dere tåler det ennå ikke, for det er jo fremdeles kjøtt og blod som rår i dere. Når det hersker misunnelse og strid blant dere, er dere ikke da styrt av kjøttet og går fram på menneskers vis?" 1 Kor 3,1-3.

For det andre: Paulus sin løsning; han verken irettesatte dem eller utfordret dem kun til å vokse fra barnsligheten, men han viste dem i stedet hvordan de kunne tenke nytt om hvem de var: "Derfor må ingen skryte av å være tilhenger av mennesker. For alt hører dere til, enten det er Paulus, Apollos eller Kefas, enten det er verden, livet eller døden, det som er nå, eller det som skal komme. Alt hører dere til, men dere hører Kristus til, og Kristus hører Gud til" (1 Kor 3,21-23).

Hvor er min egentlige identitet: i min russiske bakgrunn, i det jødiske, i tungetalen – eller i Jesus? Holder jeg meg i nærheten av mitt eget spesielle trosuttrykk, eller åpner jeg for samspill med andre? Lukker jeg mitt hjerte i usikkerhet og frykt for "de andre", eller ber jeg Gud utvide hjertet mitt og gjøre meg i stand til å ta imot dem?

Og til sist: er jeg villig til å gi et ærlig svar på disse spørsmålene?

Alec Goldberg

Bar Enosh – Menneskesønnen

Har du noen gang stilt spørsmålet om hvorfor Jesus så ofte kalte seg selv for "Menneskesønnen"? Det kan ikke være tilfeldig; for som alt annet Jesus sa, så var disse ordene også et budskap til hans samtidige og til oss. Derfor: Hva er budskapet?

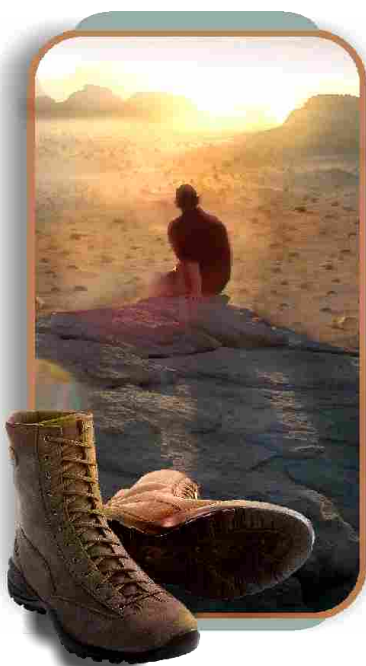
De fleste kirkefedrene tolket uttrykket "Bar Enosh", "Menneskesønnen", slik at det handlet om Jesu menneskelige natur, og at "Guds sønn" refererte til hans guddommelige natur. Men Jesu menneskelighet var udiskutabel for øyenvitnene: hans mange under kunne ikke overskygge det faktum at han spiste og drakk, arbeidet og sov, ble trett og tørst, glad og sint, akkurat som ethvert normalt menneske. Hvorfor skulle noen i fullt alvor ville vektlegge noe som var så innlysende for alle som det faktum at han var menneske fullt ut?

Den andre muligheten er at uttrykket "menneskesønn" vekket noen assosiasjoner hos tilhørerne – spørsmålet er hvilke. Svaret er sannsynligvis å finne i Dan 7,13: *"Jeg så i mine nattsyner, og se! – med himmelens skyer kom en som var lik en menneskesønn. Han gikk bort mot den som var gammel av dager og ble ført fram for ham."* Å komme med eller på himmelens skyer er en vanlige måte å beskrive Gud på i Det gamle testamente. Med andre ord: Daniel ser Gud i menneskeskikkelse ("en som var lik en menneskesønn") møte Gud ("den som var gammel av dager")!

Kan Jesu bruk av uttrykket settes i forbindelse med Dan 7,13? Det beste bevis er kanskje den korte ordvekslingen mellom Jesus og øverstepresten da Jesus sto for Det høye råd: *"Ijjen spurte øverstepresten: «Er du Messias, Sønn av Den velsignede?» Jesus svarte: «Jeg er det. Og dere skal se **Menneskesønnen** sitte ved Kraftens høyre hånd og **komme med himmelens skyer**»* (Mark 14,61-62). *"Da flerret øverstepresten kappen sin og sa: «Hva skal vi nå med vitner? Dere har hørt gudsbespottelsen. Hva mener dere?» Alle fant ham skyldig til å dø"* (Mark 14,63-64).

Det er denne beskyldningen om gudsbespottelse som er en sterk indikator på en referanse til Daniel. *Første del* av Jesu svar er bare et "ja" på spørsmålet om hans messianske selvilde. Det kunne bedømmes som sant eller usant, men ikke blasfemisk, for det viser ingen forakt for Guds navn. Det er derfor logisk at det var *andre del* av svaret som utløste anklagen og den påfølgende dødsdommen. Og den eneste grunnen til at Jesu selvidentifikasjon som "menneskesønn" kunne bli sett på som gudsbespottelse, var om begrepet "menneskesønnen" var kjent som en guddommelig tittel. Det er bare ett vers i Det gamle testamente som taler om en guddommelig menneskesønn: Daniel 7,13. Og medlemmene i Sanhedrin var helt sikkert vel kjente med det. De regnet ikke Jesus som guddommelig, derfor lød Jesu selvpresentasjon som "Bar Enosh", "Menneskesønnen" blasfemisk.

Denne gude-menneske-skikkelsen i Daniels apokalyptiske visjon kommer til syne ved tidens ende med en spesiell oppgave: Oppgaven består i å fjerne denne verdens gudløse krefter og opprette Guds evige rettferdige herredømme på hele jorden (Dan 7,14). Selv om en jordisk hersker, "en lik et menneske" er en del av det verdensomspennende bildet, synes Jesu samtidige, som levde under den tunge byrden av romersk okkupasjon, først og fremst å være opptatt av Israels nasjonale frigjøring. Andre viktige saker av verdensvid betydning var de mindre opptatt av (Apg 1,6-8).

Kanskje er Jesus budskap til dem – og oss i dag – at selv i vanskelige tider, når det synes rett og rimelig bare å være opptatt av seg selv, så burde vi ikke tape det store bildet av syne, men leve generøst og tenke stort.

Jeg skriver disse ordene på en tid da dette budskapet er særdeles relevant for oss i Israel. I dag er det ikke romersk okkupasjon, men Hamas som gjør livet vanskelig. Men vi har også ISIS og Syria, krigen mellom Ukraina og Russland, og uendelig mye

lidelse mange andre steder i verden. La oss derfor akte på budskapet, og gjøre det vi burde: leve generøst og tenke stort.

Alec Goldberg

media review ✂

Caspari Center utgir en ukentlig oppsummering av artikler skrevet i den israelske pressen som omtaler messianiske jøder, jødisk-kristne relasjoner, misjonsarbeid og kristne i Israel. For å motta "Media Review" gratis (på engelsk) send e-post til subscriptions@caspari.com eller register deg på vår nettside: <http://caspari.com/new/index.php?/Resources/media-review.html>

Ma'ariv, August 3, 2014

Denne artikkelen handler om pastor Juha Ketola og hans forbindelse med Den internasjonale kristne ambassaden i Jerusalem. Denne ble grunnlagt i 1980 etter at de fleste ambassader forlot Jerusalem under trusselen om oljeblokade. Ketola begynte som Finlands representant ved Ambassaden i 1996, og fortsatte sitt engasjement derfra. Han besøkte Israel første gang i 1979, og forsto da at en overenskomst var umulig "hvis det eneste den ene siden ønsker er å drepe den andre". Ketola fortsatte: "Folk i Europa tror ikke at mennesker kan hente sine oppfatninger fra Koranen og at de til å med er villige til å bruke vold. Muslimer utnytter europeisk demokrati til å fremme egne interesser". Ketola avsluttet intervjuet med å si: "Dere er spesielle. Jeg vet ikke om noe annet land som ville handlet så ansvarlig som dere gjør i Gaza, og det er fordi dere har en sterk ansvarsfølelse. Dere viser nåde".

BeKitzur, June 26, 2014

Tingretten i Jerusalem har avgjort at et *møtelokale* er et offentlig sted, og som sådant underlagt forbud mot diskriminering. Dette vil si at ytringsfriheten "ikke må overskride grensene i loven mot diskriminering". Denne avgjørelsen kom som domsslutning etter en anke til retten fra den messianske moshaven Yad Hashmona, som ligger utenfor Jerusalem. De ønsker, som et kristent, messiansk samfunn å opprettholde sin ytringsfrihet, handelsfrihet, og tros- og samvittighetsfrihet etter at et lesbisk par saksøkte moshaven og fikk rettens medhold da deres bryllupsbestilling ble kansellert.

En nyttårsbønn

Rosh Hashana, som betyr "Årets hode", begynner ved solnedgang onsdag 24. september dette året. Gud gir forskrift om feiringen i 3 Mos 23,24-25: "Tal til israelittene og si: Den første dagen i den sjuende måneden skal dere holde hviledag. Da skal dere blåse i horn for å minne om den hellige samlingen. Den dagen må dere ikke gjøre noe arbeid, og dere skal bære fram gaveoffer for Herren".

Jødisk tradisjon knytter første dag i den jødiske kalenderen til minnet om da Gud skapte verden. Den høytidelige samlingen og trompetblåsing som hører denne dagen til, peker fram mot en ti-dagersperiode med selvransakelse, anger og fornyelse som for alvor begynner med Rosh Hashana og når sitt høydepunkt på den helligste av alle dager i det jødiske året, Jom Kippur (Den store forsoningsdagen). 3 Mos 16 beskriver den ene dagen i året da øverstepresten gikk inn i Det aller helligste for å gjøre soning for alle folkets synder.

Den tradisjonelle hilsen på Rosh Hashana er "L'shanah tovah tikatev v'taihatem" (Godt nytt år, måtte ditt navn være innskrevet i livets bok), eller ganske enkelt "L'shanah tovah". (Godt nytt år). Denne velsignelsen viser til troen på at hver enkelt må bruke disse ti fryktingytende dagene til å angre og gjøre det som er mulig for å gjøre opp sin sak med Gud og mennesker, slik at deres navn kan bli innskrevet i Livets bok hos Gud på Jom Kippur. Vi som kjenner Jesus som Messias, er takknemlige for at han er blitt både øversteprest og det fullkomne offer for oss (Hebr 4,14-5,10), og vi møter disse spesielle dagene med dyp takknemlighet for alt han har gjort for oss.

Trompetstøtene fra bukkehornet, *shofar*, på Rosh Hashana, blir blåst under nyttårgudstjenesten som innleder disse ti dagene med fokus på anger. Det skal være som en åndelig oppvekker: Din Skaper kommer! Gjør deg klar til å møte din Konge!

Ettersom Israel dette året er i krig, har mange slags alarmer lydd overalt i landet. Noen ganger lyder sirenene mange ganger om dagen når de varsler folk om å søke tilflukt for en ny omgang med raketter skutt ut fra Gaza. Det er dumt å overse sirenen. Den skarpe advarselen skal berge liv. Jeg bor i USA, en halv verden unna lyden av disse luftvernsirenene. Men takket være internett og moderne kommunikasjonsmidler kan jeg få vite om det når sirenene skjærer gjennom lufta i Jerusalem eller Tel Aviv eller Ashdod. Kunnskapen om dette er ikke en beskjed til meg om å handle og søke tilflukt. Men det er et kall til bønn. Når internett gir meg siste nytt fra Midtøsten, blir jeg minnet om å be om fred for Jerusalem (Sal 122,6). Jeg ber om fysisk beskyttelse av innbyggerne i landet; jeg ber også om at de må få føle tryggheten som bare den Ene kan gi, Han som lover å være vår tilflukt (Sal 91); og jeg ber om frelse ved Jesus Messias for alle folkeslag (Sal 67; Luk 24, 46-47).

Når vi nærmer oss Rosh Hashana dette året, blir jeg slått av kombinasjonen av Shofarsignalet og luftvernsirenene. Selv om hensikten med de to signalene kan synes så ulike som natt og dag, ber jeg om at mange vil høre og gi sitt svar på budskapet som ligger i dem begge: "Vær beredt! Din Skaper kommer! Forbered deg på å møte din Konge!"

Jeg håper du blir med meg i denne bønnen.

L'Shanah Tovah!

Michelle Van Loon

Ønsker du mer informasjon om Caspari Center og vårt arbeid ta kontakt: E-post: caspari@caspari.com, nettside: www.caspari.com. Du kan støtte vårt arbeid gjennom forbønn, volontørtjeneste og gaver. Send din gave til Den Norske Israelsmisjon, kontonr.: 3000.15.24425 (merk "Gave - Caspari")

Bønne-emner:

Vær med å be for

-de kristne i Gaza, Irak og Syria

- undervisningen Caspari skal ha i høst i samarbeid med HTI (Haifa Theological Institute)

-enhet og samarbeid mellom de troende i Israel

-forberedelsene til høstens Sabbatskole seminarer